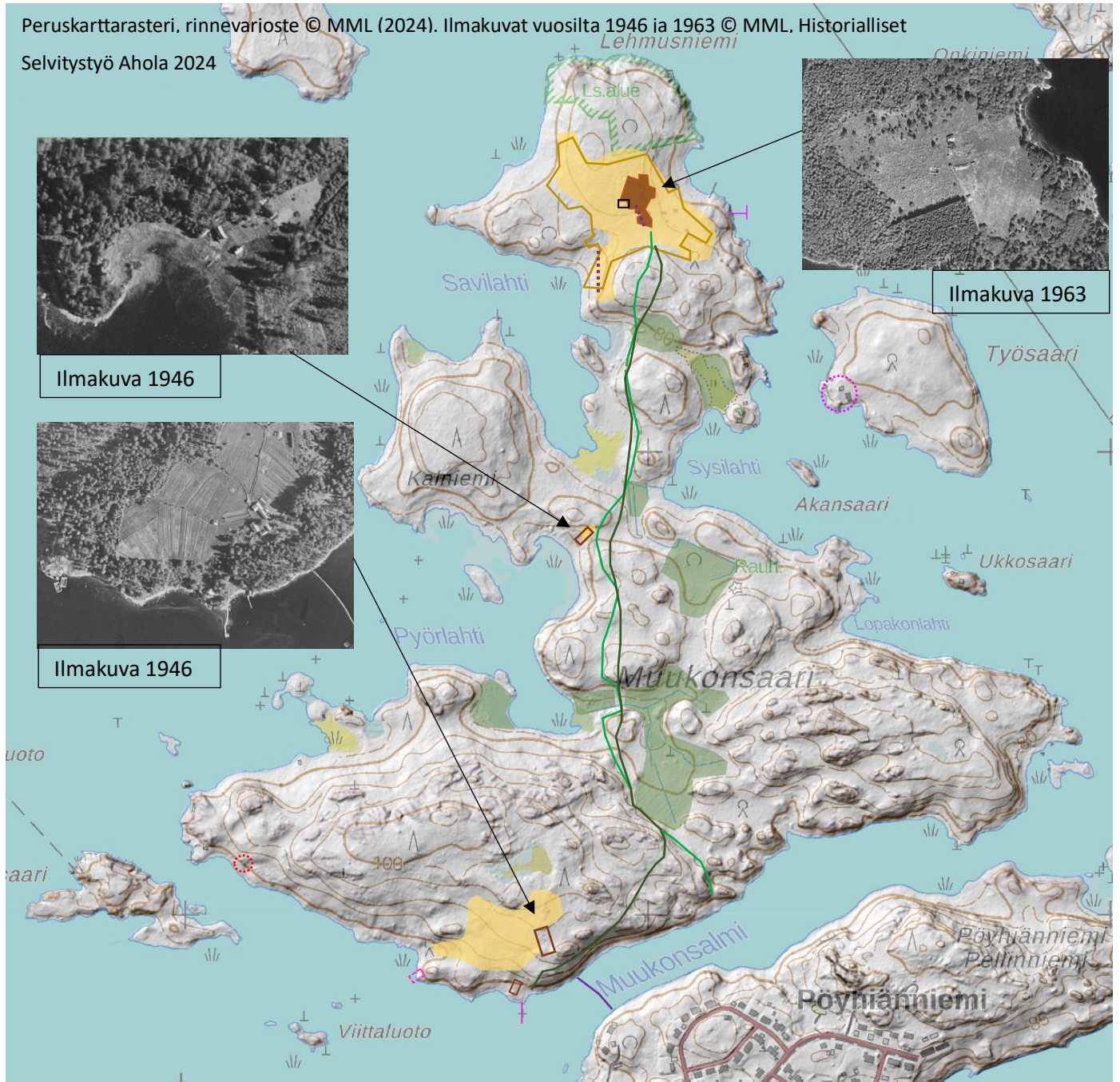

Liite 2.4. Muukonsaaren asutus ja polut saaren halki

Muukonsaaren maankäytön historiaa selvitettiin internetistä saatavilla olevista vanhoista ilmakuvista ja kartoista: 1659 Lappeen kihlakunnan kartta, 1766 verollepanokartta, 1800-luvun isojakokartta ja 1900-luvun taloudelliset kartat ja peruskartat. Lähteenä käytettiin myös Joutsenon henkilökirjoja ajalta 1818–1923.

- Suunnistuskarttaan merkitty polku (1996)
- Isojakokarttaan merkitty polku (1855, kartta epätarkka)
- Asumus (purettu) Kivinavetan raunio
- Saaren vanhin tunnettu talotontti, rakennukset purettu
- Kiviaitaa (maastohavainto)
- Muinaisjäänös (kaskiraunio, oletus)
- Vanhimman talon kotipellot (n. 1700-luku)
- Niitty/peltomaina käytössä olleita alueita (1900-luvun alku)
- Talojen pellot (1900-luvun alku)
- Laituri
- Lankkusilta
- Inventoitu rakennus (E-K huvilainventointi 1990-luvulla)

Muukonsaaren pohjoisosat ovat kuuluneet Karsturannan kylään ja saarella lienee asuttu jo keskiajalla, joten siellä ollut talo oli yksi vanhimmista Karsturannan tiloista. Saaren eteläosassa on ainakin jo 1600-luvulla ollut Joutsenon kylän maita.¹ Saaren tilat pysyivät pitkään räflsiluontoisina.²

Vuoden 1659 kartan mukaan Muukonsaaren ainoa talo sijaitsee saaren pohjoisosassa. Vuoden 1766 verollepanokartan (ks. s. 3) mukaan Muukonsaaren ainoa talo (Y-kirjain) sijaitsi edelleen pohjoisosassa. Karttaan talo on piirretty savuhormilla varustetuksi ja se sijaitsi peltojen ympäröimänä. Karsturannan kylän isojako toimitettiin 1800-luvun puolivälissä. Tuolloin talosta muodostettiin kantatilat nro 6 (Länsi-Muukkonen) ja nro 7 (Itä-Muukkonen).³ Ensimmäiset kesähuvilat perustettiin Itä-Muukkosesta erotuille maille, Työsaaren kalastajatilalle 1910-luvun lopussa ja Muukonsaaren itärannalle 1950-luvulla. Molemmat huvilat ovat edelleen olemassa.

Vanha Muukkosen peltoalue näkyy avoimena 1939–40 otetussa ilmakuvassa, mutta Länsi-Muukkosen rakennukset on jo purettu; vain kivinavetan seiniä on pystyssä. Itä-Muukkosen puolella näkyy pieni asuintalo ja ulkorakennuksia. Parikymmentä vuotta myöhemmin, 1963, Länsi-Muukkosen pelloista osa on jo nuorta metsää ja loput vastikään istutettua; ensiksi istutettu metsä hakattiin 2010-luvun jälkipuolella. Itä-Muukkosen puolella tilanne on ennallaan, entiset viljelmät avointa niittyä. Talo on tyhjentyt ja myyty Joutsenon kunnalle. Länsi-Muukkosen mailta on autoitunut toinenkin talo. Tämä nähtävästi 1900-luvun alussa rakennettu pientalo sijaitsi Pyörlahden koillisrannalla. Taloon kuului sauna ja talousrakennus sekä pieni pelto- ja niittyala. Vuoden 1963 ilmakuvassa erottuu talon kivijalka ja niittynä oleva avoin tila. Vuonna 1979 alue on metsitetty.

Muukonsaaren eteläosat ovat olleet kantatilojen takamaita. Alue on kuulunut Joutsenon kylään (kirkonkylä). Verollepanokartassa F-kirjaimella merkitty maa-alue on isojakokartassa G-taltoa (Punta). Alue lienee kuulunut Punnan kantataloon aina 1640-luvulta lähtien, kun Parjalan kylässä asunut ja valtiopäiväedustajanakin ollut Martti Antinpoika Punta oli hankkinut omistukseensa nykyisen Punnanlahden rannalta ilmeisesti autoituneet tilan.⁴ Muut Joutsenon kylään kuuluvat maat Muukonsaarella olivat 1766 verollepanokartassa A-, B- tai M-kirjaimella merkityillä taloilla, mutta isojakokartassa keskittyneet yhdelle talolle (B-kirjain Värro). Vuoden 1971 peruskarttaan merkittyjen kiinteistönumeroiden mukaan saaren eteläosan silloiset tilat oli erotettu kantatiloista nro 2 Värtö (Värro) ja nro 7 Punta, joiden vanhat talotontit sijaitsivat mantereen puolella.

Vuoden 1766 kartan mukaan saaren keski- ja eteläosien alavilla mailla on niittymaita. Saarella, jota on asutettu keskiajalta saakka, on varmasti melko laajasti harjoitettu kaskiviljelyä, joten eteläosissakin on ollut viljelystä siihen sopivilla ranta- ja rinnerailla. Tästä toiminnasta on säilynyt muistona kiviraunioita, kaskiraunioita, mm. saaren lounaisosissa, jossa ne on inventoitu arkeologisina kohteina. Todennäköisesti eri aikoina koottuja viljelyröykkiöitä löytyy lisää eri puolilta saarta.

Muukonsalmen rannalla, Punnan nro 7 maista erotetulla tilanosalla⁵, on ollut talo ainakin 1800-luvun puolivälistä lähtien. Uudistusarkiston isojakokarttaan (1854) on merkitty tilan kohdille pieni rakennettu ala, mutta ei peltoa.⁶ Sen sijaan 1858 vahvistetussa tilan nro 7 halkomisen toimituskartassa paikalla on tonttimaan lisäksi peltoa ja niittymaita. Vuonna 1918 julkaistuissa kihlakunnankartassa tilan pellot ovat jo lähes Muukkosen tilan peltojen suuruiset. Vuoden 1946 ilmakuvassa tilalla näyttäisi olleen pitkänomaisen päärakennuksen ja kahden piharakennuksen rajaama asuinpiha, ja sen ulkopuolella kookas talousrakennus ja muita ulkorakennuksia. Rannassa on sauna, venevaja sekä laiturit. Talon eteläpuolella kapea lankkusilta kulkee Muukonsalmen yli. Pari sataa metriä lounaaseen on kallioinen niemi ja siinä laiturit ja nähtävästi uittoon liittyviä veneitä. Talouskeskus purettiin kokonaan pian sotien jälkeen; vuoden 1963 ilmakuvassa rakennuksia ei enää ole.

Muukonsaaren maita siirtyi yhtiöiden omistukseen 1900-luvun alkupuolella. Hackman & Kumpp. oli saanut Antti Antinpoika Jokelain autioksi jääneeseen tilaan (7:2) kiinnekirjan⁷ 1915. Isot maakaupat tapahtuivat 1933, kun Värro-kartanon omistaja liikemies K. J. Pöyhiä ja Hellen Pöyhiä sekä tohtori Gustav ja Maire Björkenheim myivät Tornator Oy:lle lähes koko eteläisen osan Muukonsaaresta käsittäen maat, jotka nykyään muodostavat tilan 23:100. Samassa yhteydessä myös Värro eli Pöyhiän hovi siirtyi mantereen puolelta yhtiön omistukseen.

Joutsenon kunta osti Muukkoselta maa-alueen saaren pohjoisosasta 1963 ja toisen tilan Metos Oy Ab:ltä 2005.⁸ Lappeenrannan kaupunki on ostanut maa-alueen saaren pohjoisosasta 2024.

Kuva: Muukonsaarin vanhin asuinpaikka sijaitsee Karsturannan kylän maalla saaren pohjoisosissa, jossa oli 1700-luvulla yksi talo. / Osakuva: 125:1 Viipurin läänin verollepanokartat: Charta öfver Joutzenus och Käsola Byars Ägor uti Joutzenus sochn Lappväsi Härad och Kymmenegårds Province, til skattläggning affattade. Joh. Chiilander (1766-1766). Kansallisarkisto.

Kuva: Tarkempi kuvaus Karsturannan kylään kuuluvasta Muukonsaaren osasta. / Osakuva: 125:1 Viipurin läänin verollepanokartat: Charta öfver Karsturanda Bijs Ägor Uti Joutzeno Sochn och Willmanstrands beräts, Till skattläggning afmätte Sedermera Åhr 1787 dehls ånijo afmätte och till almänna Delningen affattadt af David... Joh. Chiilander (1766-1766). Kansallisarkisto.

Kuva: Saaren eteläosassa, kanttilan nro 7 maalla on ollut asuinpaikka 1850-luvulla (osa B).

/Karta öfre Hemmanets nro 7 alle egor uti Joutseno by i Joutseno Socken, Jäskis härad och Wiborgs län. Separat förrättningskarta, klyvning, RN:o 7, Joutseno by. 1858. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Kuva: Karttaan merkitty väreillä Länsi-Muukkosin tilan tietoja (Q-kirjain). Länsi- ja Itä-Muukkosin tilanraja kulkee vanhan Muukkosin talontontin halki. Karttaan on merkitty myös kulkureitti saaren halki Muukkosalmien rantaan, jonne talon G1 maille on merkitty pieni rakennettu tontti/ Osakuva isojaon uudistusarkiston kartasta vuodelta 1854. B. O. Nymalm. / Kansallisarkisto.

Kuva: Saarella on kartan merkintöjen (musta pyörölä) mukaan kolme taloa, joista yksi pohjoispäässä, toinen Pyörlahdessa ja kolmas etelärannalla. Kalastaja Juho Muikko oli saanut omistusoikeuden Itä-Muukkosesta erotettuun Työsaareen 1915. / Peruskartan pienennös 1: 50 000, julkaistu 1946. © MML.

Kuva: Sotien jälkeen saaresta hävisi vakituinen asutus. Tilalle tuli loma-asutusta, jota 1960-luvun kartan mukaan on Sysilahden pohjoisrannalla ja saaren lounaisosissa Poikasaaren lähellä. / Peruskartta 1:20 000, lehdet 3134 11 ja 4112 02 julkaistu 1971, kartoitus 1967. © MML

Kuva: Saaren pohjoisosia (Länsi-Muukkonen) on liitetty Karsturannasta Joutsenon kylään. / Peruskartta 1:20 000, lehti 3134 11 julkaistu 1997, kartoitus 1994–95; lehti 4112 02 julkaistu 1983, päällepainatus 1992, kartoitus 1992 © MML

Esiselvityksen yhteydessä selviteltiin myös saaren maanomistuksen ja asutuksen historiaa. Tiedonhaku rajattiin muutamaan painettuun lähteeseen (Ropponen 1997, Vuori 1991) ja lehtiartikkeleihin. Lisäselvitystä aiheesta saatiin Jorma Tyrmiltä, Karsturannan kyläyhdistys ry:n varapuheenjohtajalta. Joutsenon henkikirjoista (vuoteen 1923) etsittiin omistaja- ja asukastietoja. Elkan eli Elinkeinoelämän keskusarkistosta löytyi Enso-Gutzeit Oy:n tilakauppoja koskevia asiakirjoja. Muukonsaaren historiasta löytyy lisää tietoa loppuvuodesta 2024 julkaistavasta Karsturannan kylähistoriasta.

Jöns Mucko, Muukkonen

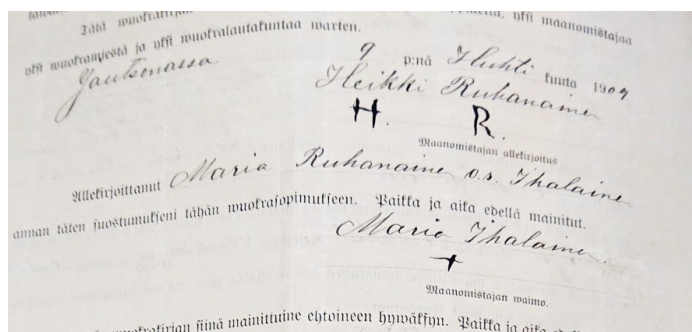
Muukonsaaren ensimmäiset asukkaat lienevät olleen Muukkoja tai Muukkosa. Sukunimi on vanha. Tuomas Salsteen ylläpitämän Sukunimi-infon tietojen mukaan nimiä tiedetään esiintyneen 1540–70-luvuilla ainakin Lappeella ja Taipalsaareissa sekä Karjalankannaksella, Uusikirkolla ja Kivennavalla. Tiedot tuolta ajalta ovat puutteellisia.

Pertti Vuori kirjoittaa, että asiakirjat kertovat Jöns Muckon olleen talonpoikana Muukonsaareissa 1650. Joutsenon vanhimmasta säilyneestä kirkonkirjasta löytyy tieto vuonna 1737 kuolleesta Heikki Antinpojasta (s. 1657) Muukkosen talosta, Karsturannan kylän Muukonsaaresta.⁹ Muukkosa saareissa asuu koko 1800-luvun ja vielä 1900-luvun alkuvuosikymmeninä.

Ruhanainen, Teräväinen, Reponen mm.

Jorma Tyrmin selvityksen mukaan Anna Antintytär Pöyhiä ja hänen poikansa Heikki Heikinpoika Ruhanainen (s. 1863, k. 1915/16) ovat 1881 olleet kirjoilla Juho Matinpoika Muukkosen ja Anna Arposen talossa (nrot 6 ja 7). Henkikirjaan Anna Pöyhiä on merkitty kälyksi, ja tämän sukuyhteyden kautta, vuonna 1881, Heikki on saanut Länsi-Muukkosen tilasta puolet ja samaan aikaan hänelle on tullut myös Itä-Muukkosen tilasta puolet. Hän ja puolisonsa olivat kirjoilla Itä-Muukkosessa vuoteen 1911, ja sen jälkeen Länsi-Muukkosessa.

Vuodesta 1912 Itä-Muukkosta asuivat vuorostaan Matti Muukkosen perilliset, (veljen tai pojan) leski Katri ja tämän lapset Juho ja Matti Muukkonen. Pojista jälkimmäinen lähti viimeistään 1930-luvulla Amerikkaan. Vuoren kirjoitukseen liitettyssä Bertta Sallisen muistelossa Muukkosten vaatimattomaan mökkiin jäi asumaan Riitta Muukkonen. Vuonna 1963 Matti ja Saima Muukkonen (avioliitto solmittu 1940 New Yorkissa) myivät Joutsenon kunnalle omistamansa osan (7:8) Itä-Muukkosen tilasta, paitsi Ylä-Lylyn saareissa sijaitsevaa erillistä palstaa ja Raippasaarta.¹⁰

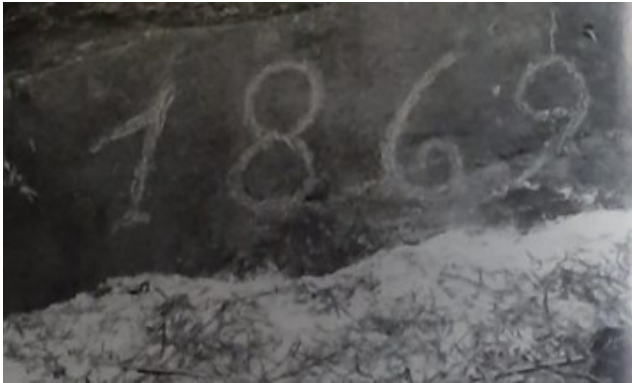
Kuva: Vuonna 1909 on Länsi-Muukkosen tilasta vuokrattu mäkitupa-alue (ei varmuutta mistä päin) Kaarlo Wigellille. Vuonna 1917 Heikin pojat Juho ja Antti Ruhanainen uusivat sopimuksen Pekka Korhosen kanssa / Enso Gutzeitin arkisto. Tilapaperit. ELKA.

Länsi-Muukkosessa 1920-luvun alku oli omistuksen ja asukasmäärien suhteen vaihteleva. Vuonna 1919 Länsi-Muukkosen tilan osaan oli saanut kiinnekirjan Juho ja Katri Teräväinen. Talossa olivat kirjoilla myös Heikin pojat, itselliset Antti ja Juho Ruhanainen, kuin myös mäkitupalaisen leski Ida Immonen. Juho Teräväinen myi ainakin osan tilasta talollinen Juho ja Eeva Reposelle, jotka vuoden 1923 henkikirjan mukaan asuivat tilan mailla, samoin kuin Teräväiset¹¹ ja Ruhanaiset. Vuonna 1923 Reposet myivät Länsi-Muukkosen (6:3) tilan liikemies K. J. Pöyhiän tyttarelle Maire Pöyhiälle. Kymmenen vuotta myöhemmin Maire ja Gustav Björkenheim myivät tilan, jossa tuolloin vielä edelleen oli rakennukset ja maanviljelystä, Tornator Oy:lle.¹²

Muukonsaaren tila Joutsenon pitäjältä, 53 ha, myydään. Etelä-Saimaa 5.6.1920.

Länsi-Muukkoseen kuuluneen Pyörlahden rannalla oleva niitty on luontoselvityksessä nimetty Kirjavaisen kedoksi, ja lehtiartikkelin mukaan saarella on ainakin 1930-luvun puolivälissä asunut Samuli Kirjavainen.

Pakkohuutokauppoja Joutsenossa. "...Samuli Kirjavaiselta Muukonsaaresta ompelukone, keinutuoli, pöytä ja piironki...". Maakansa 12.1.1935

Kuva: Vuosiluku hakattuna Muukkosen tilan kivinavetan seinäkiveen. Rakennuksesta jäljellä oleva raunio on Länsi-Muukkosen puolella. Henkikirjan mukaan vuonna 1862 Länsi- ja Itä-Muukkosen isäntänä oli Johan Mattson Muukkonen. / Kuva julkaisusta Vuori Pertti 1991: Värönlähti, Punnanlahti, Muukonsaari. Tulentallojain Tarinoita VI. Lappeenranta.

Von Nandelstad

Vuonna 1650 Jöns Muckon talo Karsturannan Muukonsaaresta liitettiin osaksi kapteeni Johan von Nandelstadille (k. 1655) Joutsenosta annettua lahjoitusmaa-aluetta. Nandelstadt¹³ lienee ollut ainoa aatellinen suku Joutsenossa Ruotsin vallan aikana.

Nandelstadtien asumakartanot olivat mantereen puolella, kapteeni Johan von Nandelstadt oli perustanut säterin Karsturantaan (ehkä Torvelan kohdilla Papinkiventiellä). Hänen pojistaan Elias (k. 1710) peri Karsturannan ja Wolmar Wilhelm asui ensi alkuun 1663 Pätilään perustamassa säterissä.¹⁴ Elias perusti 1675 kestikievarin omistamille mailleen Joutsenon kylään. Ison reduktio alkoi 1680-luvun alussa, mutta peruutuksen jälkeen veljekset saivat kartanonsa takaisin, nähtävästi säteriratsutiloina. Kuolivat suuren Pohjansodan aikana (1700–1721), Wolmar Gemauerthofissa Latviassa 1706 (haavoittui taistelussa), ja Elias Ristiinassa 1710.

Sukua asui alueella vielä vuosisadan lopulla. Ropponen kirjoittaa, että Carl Gustaf von Nandelstadt omisti Pätilän säterin vielä suuren Pohjan sodan jälkeen. Joutsenon seurakunnan rippikirjasta 1782–92 löytyy tieto, että Muukonsaaresta oli kirjoilla edellisen poika Carl Wilhelm von Nandelstadt (k. 1783) ja hänen vaimonsa Beatha (k. 1785) lapsineen.

Paldan ja Enso-Gutzeit

Pertti Vuoren selvityksen mukaan Härskiänsaaren sahanhoitaja Johan Paldan¹⁵ ja vaimo Maria rakennuttivat Ruokolahdelta siirretystä rakennuksesta eläkeasunnon Muukonsaaren länsirannalle 1906. Kyseessä oli maatila, jonka Paldanit ostivat laivuri J. Inkiseltä (KK 1889, edellinen Matti Punta). Paldan kuoli 1916, minkä jälkeen tila 7:3 (myöh. 7:16), siirtyi Paldanin perillisiltä 1917 tehdyllä kaupalla liikemies K. J. Pöyhiälle, ja sitä kautta myöhemmin 1933 Gutzeitille.¹⁶ Pertti Vuori kirjoittaa, että Manne ja Martta Ahonen saivat sotien jälkeen rintamamiestilan Enso-Gutzeitin maista ja Paldanien entinen talo siirrettiin 1946 saaresta pois Ahosten tilalle. Paldanien huvilassa oli asunut vuosien mittaan useita perheitä, ehkä tehtaan vuokralaisina.

Vuori kirjoittaa, että Paldanin lähellä olevilla kallioilla tervattiin puutavaran uitossa käytettäviä ketjuja.¹⁷ Sopivia silokallioita on Muukonsalmen länsipäässä, lähelle Poikasaarta. Ainakin Muukonsaaren ja Poikasaaren rantakallioilla näkyy isoja metallirenkaita ja muistitiedon mukaan, myös raskaita kettinkejä.

Itä-Suomen Sanomat 19.07.1906 no 80: Tilankauppa. Laiwuri I. Inkinen on myönyt omistamansa maatilan Joutsenon pitäjän Muukonsaaresta sahanhoitaja Paldan'ille. Kauppahinta 3 300 mk.

Helsingin Sanomat 3.8.1916. Surren ilmoitamme, että isämme entinen sahanhoitaja Juho Paldan kuoli Joutsenossa 20 p. heinäk. 1916, 69 v. 6 kk. 25 p. ikäisenä: jättäen jälkeensä 2 tytärtä, 2 vävyä ja 6 lapsenlasta y. m. sukul. ja tuttav. lapset.

Ilkityö. Pikkupojat ovat rikkoneen Muukonsaaresta Enso-Gutzeitille kuuluvan ns. Baldanin huvilan ikkunat. Etelä-Savo 10.10.1935.

Keränen

Pertti Vuori kirjoittaa, että Hackmanin työnjohtaja Keränen rakennutti asuintalon Muukonsaareen 1920-luvulla. Ei mainintoja siitä, missä päin saarta Keräsen talo sijaitsi. Arentilainen Matti Keränen perheineen on merkitty mm. 1919 henkikirjaan kirjoille Hackman & Kump. omistamalle tilalle Joutsenon kylän kantatila nro 7. Hackmanilla oli Vuoren mukaan jonkin verran toimintoja saarella; tämä Hackmanin omistama tila oli oletettavasti tila nro 7:30 (ent. Antti Jokelainen KK 1894). Keräsen perhettä asui saarella ainakin vielä 1939, jolloin yksi lapsista kuoli.

Onni Eelis Keränen (s. 1916) kuolinilmoitus, kuoli kotonaan Muukonsaarella 2.9.1939. Etelä-Savo 5.9.1939.

Kuva: Saattoväkeä talon pihamaalla 1930-luvun lopulla Muukonsaarella (Kerttu Hukkasen (o.s. Keränen) hautajaiset). Rakennusten perusteella kuva voisi olla otettu saaren eteläosassa olleen maatilan pihapiiristä (7:30). / Kuva julkaisusta Vuori Pertti 1991: Väärönlahti, Punnanlahti, Muukonsaari. Tulentallojain Tarinoita VI. Lappeenranta.

Boehm

Muukonsaaren Itä-Muukkoseen kuuluneen Työsaaren kalastajatila siirtyi 1910-luvun lopussa varatuomari Eero V. ja taidemaalari Aino von Boehmille, jotka uudistivat vanhan rakennuksen kesähuvilakseen. Edellinen omistaja oli kalastaja Muikku. Boehmille siirtyi maita myös Muukonsaaren itärannalta, jonne taidemaalari Tuomas von Boehm perusti kesähuvilansa ja ateljeen 1950-luvulla.

Lähteet

Enso-Gutzeitin arkisto, Metsätoimiala. Tilapaperit. Joutseno I. ELKA.

Etelä-Karjalan inventointitietokanta KIOSKI: Kohde Työsaari.

Ilmakuvat 1946 ja 1963, Lappeenrannan kaupungin karttapalvelu.

Ilmakuvakartta 1:20 000, Joutseno 1939–1940. Topografikunta. Timo Meriluodon vanhat kartat -sivusto.

Jääsken kihlakunnan henkikirjoittajan arkisto. Joutsenon kunnan henkikirjat (1818–1923). Kansallisarkisto.

Karsturannan infotaulu. https://www.karsturanta.fi/wp-content/uploads/2020/12/Kylan-historiaa_JT_4.12.20.pdf.

Karsturanta, Muukkonen Rno 7:12. Ote lainhuudatusasiainpöytäkirjasta, Lappeen käräjäkunta, 17.4.1968.

Lappeenrannan kaupunginarkisto.

Peruskartta 1:20 000, lehti 3134 11, julkaistu 1971 (kart. 1967) ja 1983 (kart. 1980). Maanmittauslaitos. Vanha painetut kartat -sivusto. Maanmittauslaitos.

Ropponen Jari 1997: Joutsenon historia. Lappeenranta.

Suomen taloudellinen kartta (kihlakunnankartta). Lehti IV:10. Imatra. Tehty maanmittauslaitoksessa 1918. Timo Meriluodon vanhat kartat -sivusto.

Viipurin läänin verollepanokartat. Kansallisarkisto.

Charta öfver Joutzenus och Käsola Byars Ägor uti Joutzenus sochn Lappväsi Härad och Kymmenegårds Province, til skattläggning affattade. Joh. Chiilander (1766-1766)

Charta öfver Karsturanda Bijs Ägor Uti Joutzeno Sochn och Willmanstrands beräts, Till skattläggning afmätte Sedermera Åhr 1787 dehlis ånijo afmätte och till almäna Delningen affattadt af David... Joh. Chiilander (1766-1766)

Vuori Pertti 1991. Väärönlahti, Punnanlahti, Muukonsaari. Tulentallojain Tarinoita VI. Punnanlahden-Pöyhänniemen kylätoimikunta. Joutsenon Kotiseutuyhdistys 1991. Lappeenranta.

VIITTEET

¹ Jouko Tyrmi, sukututkija, sähköpostiviesti 10.8.2024.

² Maanluontoja on ollut kolme: perintöluonto, rälssiluonto ja kruununluonto. Ne ovat maahan liittyvää verovelvollisuutta määrittäviä käsitteitä. Maanluonnot menettivät merkityksensä verovelvollisuuden perusteena vuonna 1925 maaveron lakkauttamisen myötä. Rälssiluontoiset tilat muuttuivat perintöluontoisiksi lain nojalla vuonna 1951. Lisätietoa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:maanluonnot>

³ Pertti Vuori kirjoittaa, että 1800-luvun alussa Muukonsaaren pohjoisosa oli jakaantunut tilalle Haukilahden Niemen talosta tulleiden veljesten kesken. Tulentallojain Tarinoita VI.1991. Tila näyttäisi olleen kahdessa osassa myös vuoden 1818 henkikirjan perusteella.

⁴ Jouko Tyrmi, sukututkija, sähköpostiviesti 10.8.2024.

⁵ Nykyinen kiinteistötunnus 7:30 (Niittylä) on muodostunut 1955 lohkomisen myötä, mutta Niittylän rajat ja pyykkit näkyvät jo tilaa 7:2 (nykyinen 7:30) koskevan halkomisen toimituskartassa vuodelta 1858. Maanmittauslaitos, Laura-Tuulia Pekkanen, sähköposti.

⁶ Tämän työn yhteydessä ei ollut käytettävissä isojakokarttaan liittyviä asiakirjoja.

⁷ Kiinnekirja päätti lainhuudatusmenettelyn, josta määrättiin ensimmäisen kerran vuoden 1734 lakiin sisältyneessä maakaaressa. Useimmissa tapauksissa saannolle oli saatava kolme lainhuutoa ennen kiinnekirjan antamista. Tiedot lainhuutojen myöntämisaikakohdista merkittiin kiinnekirjaan. Kiinnekirjoja ei ole annettu enää vuoden 1931 jälkeen aloitetuissa lainhuudatuksissa. <https://portti.kansallisarkisto.fi/fi/aineisto-opaat/lainhuudot>

⁸ Lappeenrannan kaupunki, Mervi Tilli, sähköposti 1.10.2024.

⁹ Pertti Vuoren kirjoitus Muukonsaaresta julkaisussa Tulentallojain Tarinoita VI.

¹⁰ Karsturanta, Muukkonen Rno 7:12. Ote lainhuudatusasiainpöytäkirjasta.

¹¹ Teräväisen aikainen maanjakotoimitus valmistui 1921, jolloin kantatilasta nro 6 tuli 6:3. Kyseisenä vuonna on henkikirjan mukaan Elis Linnalla ja Pietari Mattisella kiinnekirjat pieneen tilasta erotettuun maapalaan, kumpikin omaansa.

¹² Enso-Gutzeitin arkisto, Metsätoimiala. Tilapaperit. Joutseno I. ELKA.

¹³ Aatelisnimi von Nandelstadh vuodesta 1693. Projekt Runeberg. Frälsesläkter i Finland intill stora ofreden.

¹⁴ Ropponen 197, 141.

¹⁵ Paldan-niminen suku omisti 1800-luvun lopussa myös Punnan taloa.

¹⁶ Pertti Vuoren kirjoitus Muukonsaaresta julkaisussa Tulentallojain Tarinoita VI; Enso-Gutzeitin arkisto, Metsätoimiala. Tilapaperit. Joutseno I. ELKA.

¹⁷ Pertti Vuoren kirjoitus Muukonsaaresta julkaisussa Tulentallojain Tarinoita VI.